

Reg 308

LOKALHISTORISK ARKIV
FOR
GYLLING OG OMEGN

REJSEN TIL AMERIKA

Forf. INGER RASMUSSEN
HOVEDGADEN GYLLING:

Indholdsfortegnelse:

Indledning og problemformulering:	side 1
Udlængsel:	side 2-3
Valdemar i krig	side 4-5
Kort over Frankrig	side 6
Valdemars hædersbevis fra 1. Verdenskrig:	side 7
Menu på United States 1920	side 8
Hjemme igen:	side 9-10
Konklusion og kildehenvisning:	side 11

Indledning.

Vi har i løbet af året, på dansk II, arbejdet med bl.a. rejsebeskrivelser.

Det har altid interesseret mig at vide noget om mennesker der levede et anderledes liv end de fleste.

Fra 1900 til 1920 var der mange der immigrerede til Amerika. Min bedstefar var en af dem. I vores familie er han speciel, fordi han er den eneste der har opholdt sig i udlandet i længere tid.

Derfor har jeg valgt at skrive om ham.

Problemformulering.

Siden jeg var lille, har jeg hørt en masse historier om min bedstefar.

Disse historier har altid fascineret mig og derfor vil jeg prøve at få det sat sammen til en beskrivelse af hans liv og Amerikarejse

Jeg vil bl.a. undersøge, hvorfor min bedstefar immigrerede til Amerika, hvordan blev han Amerikansk Statsborger, hvorfor deltog han i 1. Verdenskrig, hvad lavede han i Amerika og hvorfor rejste han hjem igen.

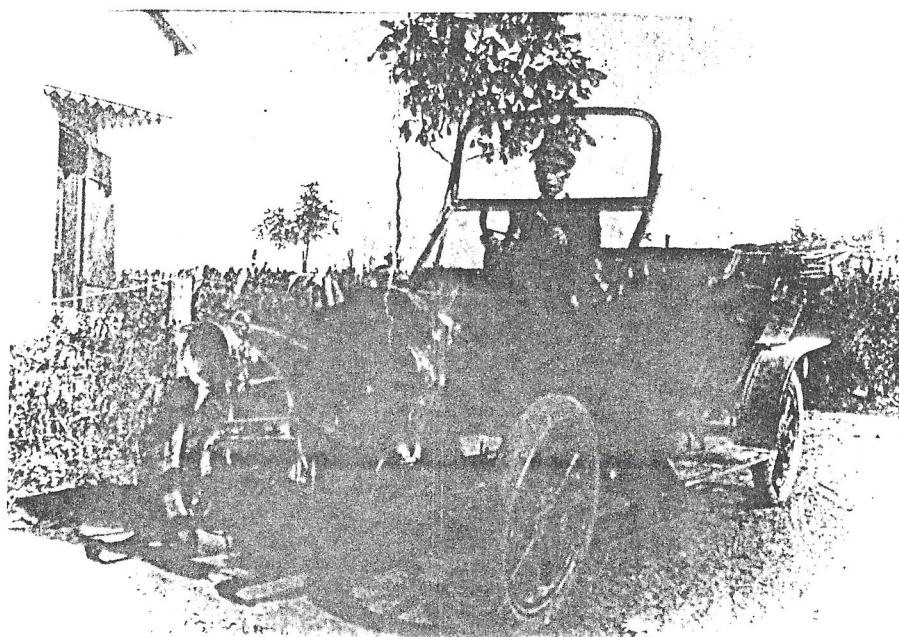
Alfred Dupont's ODDER
ROSENGADE 14.

Jens Peter
Holger Marie Valdemar

Ad. Lisenherdt's ROSENGADE 14
Odder

Valdemar
ca. 15 år. Flot fyr.

Horsens 1912.
Valdemar har fået kørekort.

Udlængsel.

Valdemar Pedersen blev født i Randlev mose d. 14 november 1889. Han var nummer 5 i en søskendeflok på 6 børn hvoraf den første var en pige og resten drenge.

Forældrene Rasmus og Grethe Pedersen havde et lille husmandssted med lidt jord til, nogle få grise og derudover havde de lejet et stykke mose, hvor de kunne tjene lidt ved at skære tørv.

Rasmus havde desuden noget fragtkørsel, som også kunne give lidt ekstra til at forsørge familien.

Valdemar voksede til og kom ud at tjene da han var 12 år. Han arbejdede hos forskellige landmænd. Da han ikke var færdig med sin skolegang, skulle han have fri til at gå i skole om formiddagen. Det gik også fint om vinteren, men om sommeren kneb det mere, der var jo brug for alle hænder. Men de 7 års skolegang blev alligevel overstået.

Efter endt skolegang fortsatte arbejdet på gårdene, bla. i Gosmer, Fillerup og Smederup.

I 1912, da han var 23 år, var det ikke mere så let at få arbejde og Valdemar var for første og eneste gang arbejdsløs.

Det tog nu ikke modet fra ham, der skulle nok vise sig noget.

For at bruge tiden til noget og for at prøve noget nyt tog han til Horsens for at få kørekort, hvilket på den tid endnu var lidt af en sjældenhed. Dengang fandtes der nemlig kun 3 biler i Horsens og den ene af dem var kørelæreren. Valdemar fik sit kørekort og var nu klar til nye eventyr.

I foråret 1912 mødte han tilfældigvis sin fætter på gaden i Odder, han var hjemme på besøg fra Amerika, og hvad kunne være mere spændende at høre om end dette. Da fætteren på et tidspunkt i samtalens løb siger: "Tag dog med mig derover, der kan du få alt det arbejde du vil have," slog Valdemar øjeblikkelig til.

Der var kun tre ting der skulle være i orden for at få "pas" til Amerika, en udrejsetilladelse, en reserve på 25 dollars, (så man ikke skulle ligge offentligheden til byrde), derudover penge til overfarten.

Så d. 16 april 1912 rejste Valdemar fra Drammelsbæk. Med store sommerfugle i maven og meget gå på mod.

Han kom til København 2 dage senere, hvor han gik ombord på det gode skib Oscar II med retning mod Kristiania (i dag Oslo) i Norge. Sejlede fra Norge d. 19 april og ankom til New York d. 1 maj kl. 3 om morgenen, meget træt. Rejsen var dog endnu ikke forbi, han skulle lidt længere, nemlig til Dillon. Endelig ankom han til byen, hvor han havde fået arbejde, d. 6 maj kl. 8.00.

Rejsen kostede ca. 135 dollars og varede 20 dage.

Det første af mange og forskellige jobs, varede 1 uge og gav 10 dollars. Der var arbejde nok og Valdemar tog fat fra en ende af, både som landmand, flyttemand, lastbilchauffør, kartoffelavlser plus meget andet.

Dette store land var lige noget for Valdemar, der var så mange nye ting, der skulle prøves og hans arbejde førte ham vidt omkring. Det store kørekort blev også hurtigt erhvervet. Man kunne jo ikke arbejde for General Motors uden.

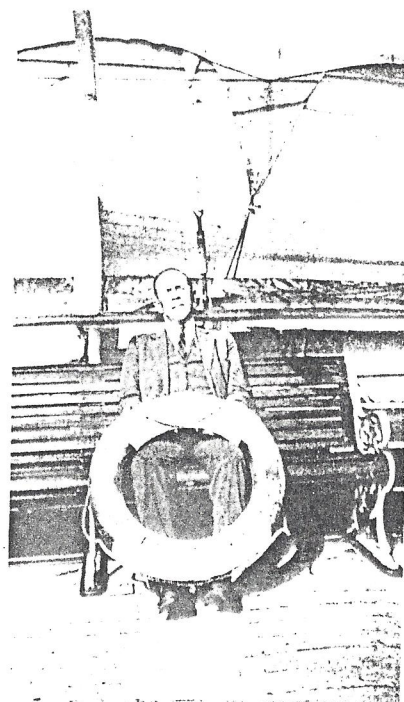
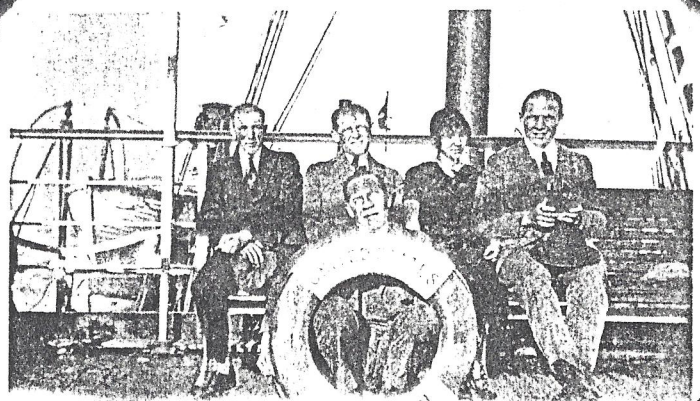
Under afprøvningen af alle de nye jobs skulle Valdemar selvfølgelig også prøve at være Cowboy. De boede 6 mand i en bjælkehytte og havde en neger til at lave mad. Denne neger var meget bange for bjørne. De fandtes godt nok der omkring, men de så sjældent noget til dem. En dag de kom hjem og troede at de skulle spise, kunne de ikke komme ind i hytten. Negeren havde set en bjørn ude for hytten og havde barrikaderet sig ved at flytte alle møbler hen foran døren. Det kostede megen overtalelse at få beroliget negeren og det varede endnu længere, inden de fik noget at spise.

Trods alt det nye Valdemar oplevede, var hjemveen efter sin familie og Danmark til tider meget nærværende. Der var ikke penge til at rejse hjem på besøg hvert år. En juleaften da hjemveen blev for slem og ensomheden for stor, gik Valdemar i biografen, for der at være nær andre mennesker.

Valdemar fik mange nye venner på sin færd gennem Amerika. To af disse venner, Holger og Bjørn, havde han kontakt med resten af livet.

15 September 1912
Dillon
Montana

På vej mod
Amerika og
nye eventyr.

Valdemar i krig.

I 1917; da Amerika gik med i 1. Verdenskrig, fik Valdemar besked på at, enten skulle han arbejde i våbenindustrien- blive soldat og gå med i krigen for Amerika, ellers var det ud af landet og det skulle gå stærkt.

Våbenindustrien syntes Valdemar var kedelig og at rejse hjem havde han ikke råd til. Der var så kun krigen tilbage og da Valdemar stadig havde masser af eventyrlyst i blodet, var ung og nok lidt for blåøjet, meldte han sig frivillig til at gå i krig.

Sagens alvor begynder efter optræningen i forskellige Camps, at gå op for Valdemar.

Da der bliver meldt afgang fra Amerika mod Frankrig gik Valdemar til fotograf og sendte disse ord hjem til familien :

"Jeg har sendt et af disse billeder før, hvis i ikke fik det håber jeg at i vil få dette her.

Hvis jeg kommer hjem igen, vil jeg have nogle bedre taget.

Nu vil jeg sige farvel til eder alle, jeg håber jo ikke at det vil blive det sidste, men vi ved det jo ikke.

Jeg ved at jeg ikke har levet som jeg skulle men jeg håber og beder om tilgivelse og jeg ved at i vil bede for mig. Alle mine kærligste hilsner til eder alle fra eders Valdemar.

Farvel mine kære."

Den 10 maj 1918 kl.17.00 sejlede Valdemar sammen med mange andre soldater fra New York på et Hollandsk skib "Reindoom" mod Frankrig.

De ankom til Brest havn den 23 maj kl. 10.00.

På dette tidspunkt ville Valdemar meget hellere være på vej hjem til Danmark, men bordet fangede og der var kun en vej fremad.

Valdemar måtte følge sit kompagni gennem Calai, Franco, Maresscuail, Germane, Perseux og Marne for til sidst at ende i Quintin Woods nær ved Ferresen Fardenois d. 31 juli kl.4.00.

Skyttegravene var lavet i 3 rækker og der blev så byttet plads så man skiftedes til at være i forreste linie, hvor det gik hårdest til.

Valdemar blev placeret i bageste linie og kom aldrig op i forreste linie, da en vildfaren granatsplint d. 31 juli kl. 20.00 sårede ham i armen.

(Dette var så hans "held", for inden Valdemar blev udskrevet fra felthospitalet var krigen forbi.)

Valdemar blev anbragt på forskellige felthospitaler og først dagen efter ,d. 1. august kl.8.00, blev han opereret. Der efter blev han transporteret til basehospitalet i Nantes med et Britisk hospitalstog.

Disse felthospitaler var en grusom oplevelse for Valdemar, her så han virkelig krigens rædsler.

Den nye brug af sennepsgas, som ætsede huden af folk, mennesker der havde fået revet arme og ben af og ikke mindst de mange døende.

Dette satte sit præg på resten af hans liv.

Valdemar blev voksen på en meget brutal måde.

På hospitalet i Nantes kom Valdemar til at ligge ved siden af en meget hårdt såret fransk soldat. Denne mand havde været med længe og på sin vej gennem skyttegravene, havde han snittet et lille nålehylster af ben og enderne lukkede han med brugte patronhylstre. Det skulle have været en gave til hans pige derhjemme, men da han ikke mere troede at han ville overleve sine sår, forærede han det lille hylster til Valdemar. Franskmanden døde 2 dage efter denne samtale og nålehylsteret befinder sig derfor nu i Danmark.

På dette tidspunkt havde familien hjemme i Danmark fået et telegram fra den Amerikanske hær, der meddelte dem, at deres søn var meldt savnet.

Endnu værre var at der kom en notits i Odder Avis, hvor der stod, at Grethe og Rasmus Pedersen, Randlev Mose havde mistet deres søn Valdemar Pedersen i krigen.

Dette var heldigvis ikke sandt, men det må have været et kolossalt chok for forældrene.

Valdemar blev udskrevet d. 20 november 1918.

Han måtte så tilbage til sit regiment og der gik længe inden de kunne komme fra Frankrig og hjem til Amerika

Endelig d. 26 marts 1919 kl. 9.30 sejlede 14.426 soldater fra Brest havn mod New York, de ankom d. 2 april kl. 11.00- i live, men med varige mén både udvendig og indvendig.

Valdemar havde på grund af sin medvirken i krigen, automatisk fået Amerikansk statsborgerskab og fik tildelt en mindre krigserstatning.

Den 1. december 1919, slap hæren så endelig sit tag i Valdemar, der nu havde penge til at rejse hjem for.

Han tilbragte dog først 4 dage i Detroit på luksus hotellet Scandia og rejste så fra New York d. 6. december med kurs mod Danmark. (Første besøg derhjemme siden afrejsen i 1912.)

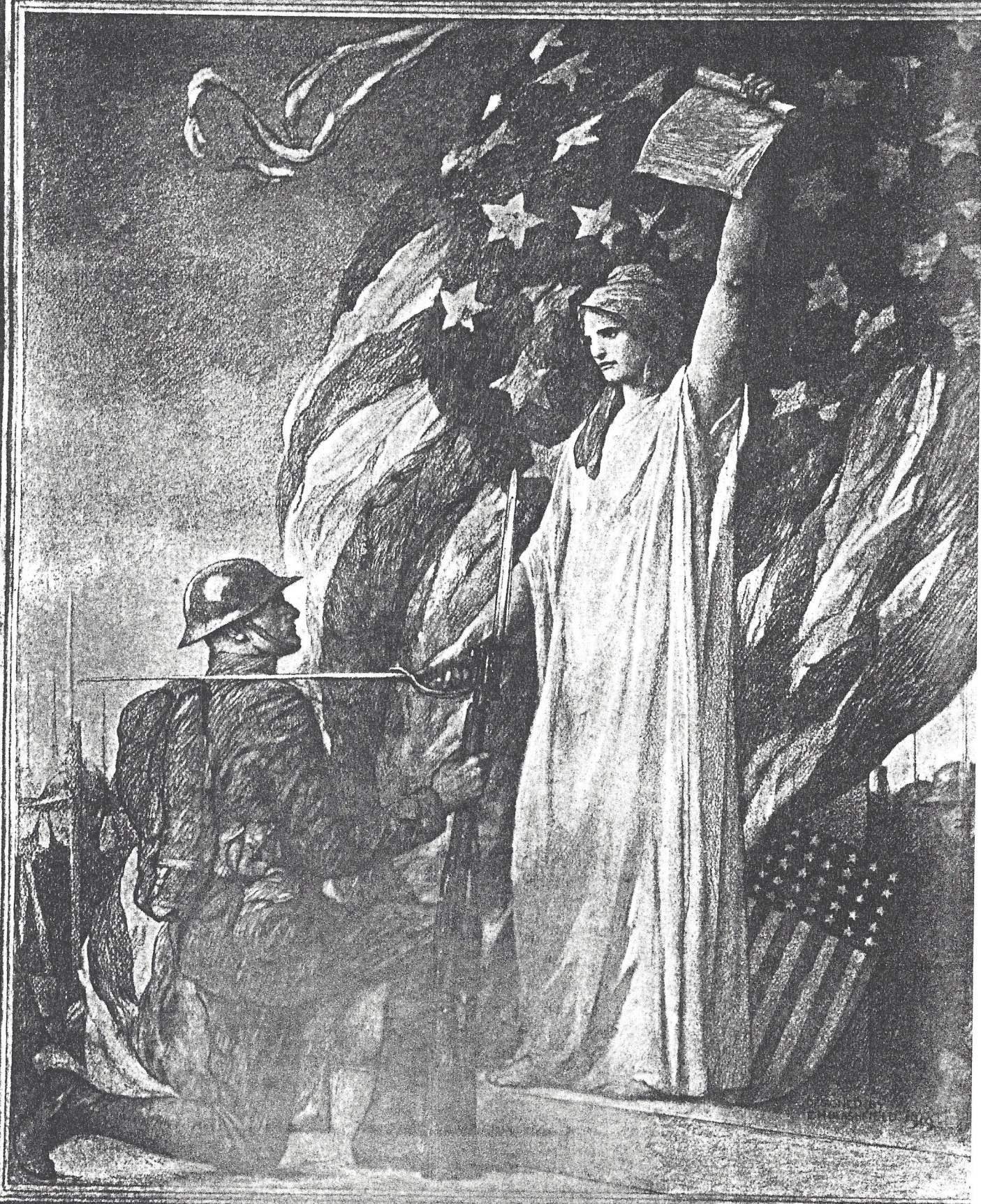
Hjemme til jul.

Den Amerikanske hær var med i 13 slag i 200 dage, havde 236.000 sårede, hvoraf 49.000 blev dræbt i slag, 63.422 døde af sygdom og ulykkestilfælde.

I alt 112.422 mennesker døde for Amerika.

COLUMBIA GIVES TO HER SON
THE ACCOLADE OF THE
NEW CHIVALRY OF HUMANITY

Walden & Bodemann Co. Printers
SERVED WITH HONOR IN THE WORLD WAR
AND WAS WOUNDED IN ACTION

**Spiseseddel på United States 3. klasse.
August 1920**

Morgenmad kl. 8.00

Havregrød og mælk
stegt makrel, kartofler og brunet smør,
spegesild, spegepølse, cervelatpølse og leverpostej,
smør, marmelade, ost, rugbrød, franskbrød,
kaffe og the.

Middag kl. 12.00

Tomatsuppe m/macaronni
Kalvesteg, kartofler, skysovs og
kompot

Eftermiddagskaffe kl. 15.00

Kaffe m/Wienerbrød.

Aftensmad kl. 18.00

Blodbudding, Kartoffelsalat, saltkød,
smør, fersk kød, ansjoser, medisterpølse,
leverpostej, cervelatpølse, spegepølse, ost,
rugbrød, marmelade, the og mælk.

Hjemme igen.

Da Valdemar kom hjem , var en af de første ting han gjorde, at melde sig ind i en forening der hed "ALDRIG MERE KRIG".

Valdemar blev nu hjemme i Randlev et stykke tid. Han holdt ferie og forsøgte at komme sig, efter den voldsomme oplevelse krigen var.

August 1920 tog han afsted igen, selv om der var noget der trak i ham herhjemme. En pige ved navn Ella.

Amerika trak dog mest og den 10. august rejste han igen fra Danmark.

Ankom til Detroit den 26. august. Denne gang tog rejsen kun 16 dage, alting gik hurtigere nu. Han arbejdede samme sted, hos "Shekell" , et transportfirma, fra 1. september 1920 til 4. maj 1922. Derefter hos andre transportfirmaer indtil han i 1924 igen måtte en tur hjem til jul.

Så var der jo også den lille Ella ,der gik og ventede på ham.

Hun boede på Drammelsbæk Station, hvor hendes far var baneformand og hendes mor var stationsforstander. (I dette tilfælde rangerede hendes moder altså højere end faderen. Det var meget usædvanligt på den tid.)

Valdemar og Ella blev forlovet i 1924, men den 17. juni 1925 rejste Valdemar alligevel afsted igen, Amerika trak endnu engang.

Citat fra dagbog:" Indvandringsloven i 1925 tillader 2789 danskere at komme til U.S.A. om året. Siden den 22. September 1922 skal kvinder selv udtage papirer for at blive borgere i U.S.A."

Valdemar ville gerne have Ella med til Amerika, men det turde og ville hun ikke .Hun blev i Danmark.

Amerika og Ella trak i hver sin retning , men Ella trak dog mest. Så i midten af 1926 rejste Valdemar hjem til Ella, familien og Danmark. Denne gang for at blive.

Den 22 April 1927 blev Valdemar og Ella gift.

Økonomien var i orden, Valdemar havde ca. 10.000 kr. med hjem fra Amerika, og de købte et lille landbrug i Svorbæk med 5-6 tønder land. Der boede de i 3 år, hvorefter de købte et større landbrug i Randlev Vesterskov med 10 tønder land.

De fik 2 børn, min mor Karen i 1930 og min morbror Jens i 1932.

Valdemar var en god far var tålmodig og deltog meget i børnenes opdragelse, elskede at overraske dem , læse og fortælle dem om alt, hvad han havde oplevet.

I 1938 da en mand ved navn Hitler begyndte at rasle med sablerne, var Valdemar stadig Amerikansk statsborger. Det var jo ikke så smart, hvis der nu blev krig igen. Dette måtte bringes i orden, så han tog til København og blev igen Dansk statsborger.

Senere da vi børnebørn kom til, elskede han at fortælle os om alle sine oplevelser og vi var villige tilhørere. Det var jo utrolig spændende, at vi kunne se og mærke på den sårede arm.

Valdemar var lidt af en hidsigprop som ung, men senere i livet og måske på grund af alt det han havde oplevet, blev han en meget tålmodig og varmhjertet mand.

Hvis andre folk havde brug for hjælp, var Valdemar på pletten og ønskede ingen tak for sin hjælp. Det var en selvfølge for ham at man hjalp, hvor man kunne.

I 1960 solgte han gården til sin søn Jens. Valdemar var da 71 år gammel og glædede sig til sin pensionistilværelse.

Denne periode tilbragte han i en lejlighed i Odder og han nød virkelig dette stille rolige liv.

Han var en stærk modstander af alt, hvad der havde med militæret at gøre og hans søn blev da også militærnægter. Hans evige kommentar til militæret var altid: "KRIG ER BESKIDT."
Denne holdning lever endnu, gennem hans børn, børnebørn og oldebørn.

Valdemar døde i 1965, mæt af dage og mange store oplevelser - 75 år gammel.

Selv efter hans død, hang Amerika stadig ved. Ella modtog til sin død i 1985 hver måned pensionspenge fra Amerika og til Valdemars begravelse modtog hun det Amerikanske flag til at lægge på hans kiste. Dette var noget alle Amerikanske veteraner fra 1. verdenskrig fik.

22 April 1927

Ella, Valdemar, Jens og Karen.

Konklusion.

Det har været meget spændende, at undersøge min bedstefars liv og rejse.
Jeg har fået svar på alle mine spørgsmål og lært min bedstefar at kende lidt bedre.

Der udover har jeg fået et meget fint billede af, hvilket menneske han var.

Samtidig føler jeg, at jeg er gået glip af meget, fordi jeg ikke har kendt ham som voksen.

Kildehenvisning.

Samtaler med min mor: Karen Petersen.

Min bedstefars dagbog.

Egne erindringer.